

המחוזי בת"א פוסק בתובענה ייצוגית: על אותו מוצר ואותו שירות צריכים נשים וגברים לשלם מחיר זהה. יש לאפשר להם להיכנס למקומות בילוי החל מאותו גיל

ובאותם תנאים"

השופטת, ד"ר מיכל אגמון-גונן: "גיל כניסה מינימלי שונה לגברים ונשים למקומות בילוי או תמחור שונה - אסורים לפי חוק איסור הפליה במוצרים ושירותים"

שופטת בית המשפט המחוזי בתל אביב, ד"ר מיכל אגמון-גונן, קבעה היום במסגרת תובענה ייצוגית, כי קביעת גיל כניסה מינימלי שונה לנשים וגברים למקומות בילוי, כמו גם תמחור שונה (גבוה יותר לגברים) של דמי כניסה, אסורים לפי חוק איסור הפליה במוצרים ושירותים.

בית המשפט דן בתובענה ייצוגית שהוגשו כנגד רשת פאבים בשם "הספריה" הקיימים במקומות שונים בארץ. התובע, שהיה חייל בעת שהגיע לבלות בפאבים, טען כי כניסתו סורבה כיון שהיה באותה עת בן 19, כאשר נשים שהגיעו עמו הורשו להיכנס. עוד ציין, כי היו מקרים בהם נגבו מגברים דמי כניסה בעוד שנשים נכנסו ללא תשלום. לאחר שכניסתו סורבה, התברר כי מדובר במדיניות מוצהרת של הפאבים ברשת, שבמקרים רבים אף מפורסמת בדפי הפייסבוק שלהם.

השופטת פתחה את פסק הדין כך:

"יהיו מי שיאמרו, שאין מקום לעשות שימוש בכלים הכבדים של שוויון והפליה, זכויות ועקרונות יסוד לטפל בתופעה מקובלת של הפליה בגיל בין נשים לגברים בכניסה למקומות בילוי ובתשלום דמי כניסה. לטעמי, הטיפול במופעי ההפליה הנפוצים כל כך, הנראים רגילים כל כך ועל כן נדמים לכאורה כלא בעיתיים, דווקא הוא מחויב המציאות כדי לקדם את החברה בדרך לשוויון המיוחל ועם זאת קשה להשגה.

הפליה של אדם בין היתר על רקע מינו אינה תופעה חדשה, אנו עדים למופעים רבים ושונים של תופעה זו. במישור הציבורי הדבר נאסר ע"י הפסיקה, ולאחר חקיקת חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, נקבע כי מדובר גם בהפרה של זכות חוקתית. לצד זאת, המחוקק חוקק שורה של חוקים האוסרים, בנסיבות מסוימות, גם על אפליה במשפט הפרטי. בין היתר, נחקק חוק איסור הפליה, עליו מתבססת התובענה שלפניי.

תפיסת השוויון העומדת בבסיס חוק איסור הפליה נועדה לרדת לשורשם של דפוסים מפלים בחברה. רוח החוק ותכליתו נוגעים לשוויון בין כלל בני האדם, לגבי כל הקבוצות הנכללות בחוק, לרבות הפליה בין גברים לנשים. החוק נועד החוק נועד כדי ליצור כלי אפקטיבי למאבק בהפלי וללהתגבר על הפליה גם כאשר היא מבוססת על התנהלות, תבניות, ודפוסי חשיבה מושרשים ומקובלים, כמו הפרקטיקות בהן נהגו הנתבעות במקרה זה."

בהמשך פסק הדין בוחנת השופטת אגמון-גונן האם חברי הקבוצה ההגמונית, היינו הגברים, רשאים לתבוע, וקובעת כי זכותם לתבוע מבוססת על פגיעה בכבודם ובאוטונומיה שלהם, לקבל שירות ולא להיות מופלים על בסיס מינם.

עוד קובעת השופטת, כי ההבחנות בגיל הכניסה, בין גברים (מבוגרים יותר) לנשים (צעירות יותר), כמו גם פטור מתשלום דמי כניסה לנשים מבססת סטריאוטיפים מגדריים, עליהם מבוססת הפליה ויש לעקורם מן השורש.

השופטת ממשיכה ובוחנת את החריגים לאיסור הפליה: שונות רלבנטית והעדפה מתקנת וקובעת כי שני החריגים אינם מתקיימים בעניין זה.

לעניין העדפה מתקנת סוקרת השופטת את מצב הנשים בעולם ובארץ ועומדת על הפערים המשמעותיים לרעת הנשים בכל המדדים, ועל הצורך, ככלל, בהעדפה מתקנת. עם זאת קובעת השופטת, כי כיון שמדובר בהעמקת סטריאוטיפים, גם ההוזלה של עלות הבילוי, וגם הקלות היתרה בכניסה למקומות הבילוי אינם מהווים העדפה מתקנת אלא להיפך, וקבעה:

"בדרכם למימוש השאיפה להשיא רווחים כתוצאה מהמדיניות המפלה, פוגעים העושים שימוש בה (ובענייננו, הנתבעות) בכבודם של הגברים שכניסתם מסורבת. הם פוגעים בשוויון. באותה עת, הם מעמיקים סטריאוטיפים קיימים, נושנים ופסולים בדבר מעמדן ותפקידן של הנשים בחברה, ולכך יש לשים סוף. על אותו מוצר ואותו שירות צריכים נשים וגברים לשלם מחיר זהה. יש לאפשר להם להיכנס למקומות בילוי החל מאותו גיל ובאותם תנאים."

בעקבות זאת, השופטת אגמון-גונן אישרה הסדר פשרה אליו הגיעו הצדדים לפיו תופסק לאלתר המדיניות המפלה ויחודדו הנהלים, וכן כי הנתבעות יעבירו סכום של 70,000 שקלים לקרן שהוקמה מכוח חוק תובענות ייצוגיות. זאת, לאור התרומה החשובה של הגשת התובענה לקידום השוויון בין המינים.